№ 7 Յունվարի 24 (Փետրվարի 5) 1879 Յունվարի 24 (Փետրվարի 5) № 7

ՍԻՊԵՐԻՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 բուբլի, կէս տարվանը 6 բուբլի։

Թերթերում դրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ։

Առարկագրությունք ընդունվում են ստորագրի
Редакція „Мшакъ"

ՄՇԱԿ

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (Բացի կիրակի և տան տօներից)։

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն յանգուցով։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են խրատանշիւր բառին 2 կոպէկ։

„ՄՇԱԿ"
ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ
1879 թ.

ԿԱ ՀՐԱՏԱՐԱԿԱԼԻ ԸՄԲԷՆ ՕՐ, բացի տան և տաներին հետևեալ օրերից։

Լրագրի գիրքը և պրոգրամման նոյն են մնում։ Մենք ստանում ենք ՍԻՐՓԱԿԱՆ ՀԱՅԱԿԵՂԵՑԻՆ։ «ՄՇԱԿԻ» տարեկան գինը 10 բուբլի է, կէս տարվանը 6 բուբլի։ Գրվել կարելի է ՄԻԱՅՆ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ մէջ։

ԸՆԿԵՆՁԻՆ ՀԱՅԱՐԵՆԻՔՆ ծախվում են 5 կոպէկով հատը։

Օտար քաղաքներից պէտք է գրել հետևեալ հասցէով՝ ТИФЛИСЪ Редакція «Мшакъ».

Խմբագիր—Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մի նոր գրք.—Ներքին տեսութիւն. Նամակ Խմբագրին։ Ներքին լուրեր.—Արտաքին տեսութիւն։ Ֆասնոյտագրի քարոզութիւնը հայերի մասին։ Ֆրանսիա։ Նամակ Թիւրքիայից։—Մշակի հեռագրերը։—Յայտարարութիւններ։—Ցեղերի ցաւը։

ՄԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾ

Ընթերցողը կը գտնի մի՞շտ ներկայ հանդիսի մէջ մի լուր, որ այս մեծ պատմիչ Թիւրքիոյ հայ երիտասարդների մի խումբ գիտաւորութիւն ունի կազմել մի շարք այլ և այլ առարկաների վրա հայերէն լեզուով հրատարակական գ ա զ ա խ ա ս ո ւ թ ի ւ ն ն ե ր կարդալու համար։

Ազգ կարելի չը համակրել երիտասարդների այդ գիտաւորութիւնը, որովհետև հրատարակական գասը լուսաւորութիւնը հասարակութեան մէջ տարածելու նոյնպէս ամենագործնական միջոցներից միներ է, ինչպէս ուսումնարանը, լրագրութիւնը և թատրոնը։

Մենք միշտ յայտնել ենք այն միտքը, որ թատրոնը, լրագրութիւնը և հրատարակական գասախոսութիւնը հասակ առածների համար ուսումնարան է։

Մենք ուսերդ ենք համարում խօսել այն բանի վրա թէ որքան նշանակութիւն պէտք է ունենան հայերէն հրատարակական գասախոսութիւնները ժողովրդի մէջ մայրենի լեզու տարածելու համար։ Մենք կը նայենք այդ գործի վրա միայն կրթողական կէտից։

Կենդանի խոսքը միշտ ուժի ազդող է քան թէ տպված գիրքը, լրագիրը կամ ամսագիրը։ Բացի սրանից կան շատերը հայերի մէջ, որոնք շատ գեղեցիկ են հասկանում հայերէն, իրանք միևնոյն անգամ խոսում են մայրենի լեզուով, բայց կարդալ չը գիտեն։ Այդպիսիների համար կենդանի խոսքը, հրատարակական գասը կը փոխարինէ լրագրի կամ գրքի ընթերցանութիւնը, որ շատերի համար անմատչելի է, որովհետև նրանք կարդալ և գրել չը գիտեն։

Ուրեմն, եթէ այդպէս է, գասախոսութիւնները չափազանց ժողովրդական պէտք է լինեն, կասեն մեզ, որովհետև հայերէն խոսող, բայց հայերէն կարդալ գրել չիմացող մեր ժողովրդի առաջին գասակարգը, ամբոխն է։

Դա սխալ է։ Հայերէն կարդալ գրել չիմացողը, բայց հայոց խոսած լեզու հասկացողը նոյնպէս և մեր միջին և բարձր գասակարգի մի մասն է....

Բայց ի՞նչ կարող է տալիս մեր բարձր գասակարգը մեր երիտասարդ գասախոսներից, կը հայցնեն մեզ։ Այդ բանը կը տալիս նրանք, կը պատասխանենք մենք, թող որ տալիս գասախոսները մի տարի այսունից առաջ Կրուժկով ուսուցց լեզուով գասախոսներից, թող որ տալիս և տալիս են մեր լրագրութիւնից....

Ի հարկէ գասախոսութիւնները պէտք է ժողովրդական լինեն, բայց նրանք բոլորովին հարկաւորութիւն չունեն շ ա փ ի ց գ ո ւ բ ս ժողովրդական լինելու։

Պիտանութիւն ստացած մարդիկ մենք էլ նոյնպան ունենք, որքան ուս հասարակութիւնը։ Բայց պէտք է, ի հարկէ, խիստ ընտրութիւն անել գասախոսելու ուսարկանների մէջ։

Մեր կարծիքով ամենից շատ հետաքրքրում են հայերին հետևեալ նիւթերը՝ հայոց գրականութիւնը, բժշկականութիւնը և առողջապահութիւնը, տնտեսական և ուսումնարանական հարցերը։

Հարկաւոր է նոյնպէս որ շրջանը կազմող երիտասարդների մէջ լինի կատարեալ հ ա մ ե ր ա շ խ ո ւ թ ի ւ ն, որովհետև նրանք պէտք է կազմեն մի տեսակ մասնաժողով կամ խմբագրութիւն, ուրեմն այդ տեսակ ընդհանուր գործ չեն կարող տիշոգութեամբ առաջ տանել հակառակ, միմեանց հակասող ոյժերը, միմեանց մէջ տարբեր կարծիքներ, հանգամանքներ և հայեացքներ ունեցող անձինքը։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Վոզորդրատատ, 2 յունվարի

Ահա մասնակ հայ, բան երբեմն, ցանկանում է տալիս քիչ բարդանակ հայերի նեղրկոյ տանջանքների գրութիւնն բարդանելուն և այդ նպատակին հասնելու տանելագրաւոր միջոցը համարում է Հայաստանում տարածելը։ Ընդունում այդ նպատակին ժամանակու և իրագործելու համար տարբեր կարծիքներ է։ Գրչ-տում հայերէն գասախոսութիւնները հանդիսանում են ամենաարդիական միջոց։ Ասում են որ գասախոսութիւնների նպատակը բարեգործական է։

—

«Մշակի» խմբագիր, Գրիգոր Արծրունի, գիտաւորութիւն ունի նոր տարվա սկիզբը հանդարտորդներ Ինգրիտիտի հայերենի գասագիրքը՝ Ալեքսանդրապոլ, Ալեքսանդրոպոլ, Էրեան, Ելիզավետ, Վոզորդրատատ, Ճուլֆի, Ճամբարի, Բաքու, Գանձակ, և իրագործելու գասագրում մի մի հրատարակական գասախոսութիւն կարդալ հայերէն լեզուով այլ և այլ առարկաների։ Ի հարկէ գասախոսութիւնները պատրաստ կամի ընդունել բնակ իր անդամների կարդումն։

Մ. Տեր-Պետրոսեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Լսում ենք որ Թիֆլիսի հայ երիտասարդների մի խումբ գիտաւորութիւն ունի այս մեծ պատմի, ուզում ելլարների դահլիճներից մինի մէջ հրատարակական գասախոսութիւններ կարդալ հայերէն լեզուով։ Ասում են որ գասախոսութիւնները պատրաստ են։

—

«Մշակի» խմբագիր, Գրիգոր Արծրունի, գիտաւորութիւն ունի նոր տարվա սկիզբը հանդարտորդներ Ինգրիտիտի հայերենի գասագիրքը՝ Ալեքսանդրապոլ, Ալեքսանդրոպոլ, Էրեան, Ելիզավետ, Վոզորդրատատ, Ճուլֆի, Ճամբարի, Բաքու, Գանձակ, և իրագործելու գասագրում մի մի հրատարակական գասախոսութիւն կարդալ հայերէն լեզուով այլ և այլ առարկաների։ Ի հարկէ գասախոսութիւնները պատրաստ

նեղվածությունն ինչ լինեն ուսումնասիրությունները։

—

Մեկ հաղորդում են լուսաբանից, որ յուսալորի 18-ին ուխտում հրդեհ է պատահել։ Մեռա ոտ խանութներ բոլորովին ոչնչվել են։

—

ԲՐԱԶԻԼԻԱ հարիրը հարց չեղավ մի միտ բան ընկած են եղել և թիզ բոլոր ամեն մի որ նրանց ընդհանուր մասամբ թուլությունն. թիզիկի ուսումնասիրությունների գրությունն ուղղվեց մինչև ոտի նրանց մի ամենաքանակի գրությունները հանդարտ բոլորապես եղել են հարիրը, որանց մի մի և նույն ժամանակ գրքերի երբեք չի պատահել թիզիկի հարց, ոչ բոլորը եղել են ուսումնասիրությունի և գլխաւոր բոլորը գրությունն։ Նույն երևույթը չորանալիս է ամենի նմանների ինչպես և ոտի. երբ գիտնականների մի ամեն ընդհանուր ամենքն են և գիտությունը. ոտի ինչպես գանանալիս ամենքն և ամենքն ամենքն ինչպես ամենքն ամենքն։ ժամանակ ինչպես, ինչպես ամենքն ամենքն ինչպես ամենքն։ Ինչպիսի բոլորը, ինչպես ամենքն ամենքն ինչպես ամենքն։ Ինչպիսի բոլորը ինչպես ամենքն